

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

תוכן עניינים

- א. כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין בו משום פיגול.....1
- ב. כאן בחטאות החיצונות כאן בחטאות הפנימיות...הואיל וכתוב ולקח ואי אתי קוף רמי להו אידיה בעי למישקל זימנא אחריתי ... להכי לא כתיב וטבל דמשמע הכי ומשמע הכי.....3
- ג. זר ואונן שיכור ובעל מום בקבלה בהולכה בזריקה פסול וכן יושב וכן שמאל....4
- ד. דעביד מעשה אצטבא 6
- ה. שחיטת פרה בזר פסולה ואמר רב עלה אלעזר וחוקה כתיב בה.....7
- ו. פרה דקדשי בדק הבית היא.....8
- ז. הולכת אברים לכבש דעבודה שאפשר לבטלה היא ופסולה בזר...הולכה בזר פסולה.....9
- ח. שחט ישראל וקבל הכהן נתנו לחבירו וחברו לחבירו ... דניידי פורתא ... קמ"ל ברוב עם הדרת מלך 9
- ט. הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה.....10

דף יד.

א. כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין בו משום פיגול

כבר התבאר במסכת שבועות דף ז. שכל קרבן שנתפגל במחשבת¹ הזמן שכל האוכל ממנו כזית במזיד חייב כרת ומלקות. אין חייבין אלא על אכילת דברים שהותרו בין לאדם בין למזבח. אבל אם אכל מן המתיר עצמו אינו חייב כרת, אלא לוקה כאוכל פסולי המוקדשין שאין בהם פיגול.

¹ רמב"ם פי"ח מהל' פסולי המוקדשין הלכה ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

דברים² שאין להם מתירין כגון בשר הטאות הנשרפות³ ומנחות הנשרפות אינן מתפגלין לעולם⁴. אבל אימורי הטאות הנשרפות חייב עליהם משום פיגול, כיון שהזיית הדם מתיר אימוריהם למזבח.

ואלו דברים⁵ שאין חייבין עליהן משום פיגול לעולם. הקומץ⁶ והלבונה והקטרת והדם והיין, בין יין הבא עם הנסכים בין יין הבא בפני עצמו, ומנחות הנשרפות כולן שהרי אין להם קומץ להתירן כגון מנחת כהנים ומנחת נסכים ואפילו באה עם הזבח ונתפגל הזבח⁷, ובשר הטאות הנשרפות ולוג שמן של מצורע. ואם תאמר והלא דם האשם מתירו, אינו תלוי בו שהרי אדם מביא אשמו היום ולוג אחר כמה ימים.

² שם.

³ ועיין בליקומי הלכות זבחים לה בתורת הקדשים אות ס [כג ע"א בדפו"י] שפסק בחישוב באימורי הטאות נשרפות לאכול בשר פרים חייב כדאיתא בזבחים לה ע"א, ושם בזבח תודה ד"ה פיגול באימורים כתב דצ"ע דברי הרמב"ם.

⁴ עיין תוס' זבחים כג ע"ב ומנחות כה ע"א ויומא ז ע"ב דמנחות שכולם כלי אף פסול אין בהם. אבל מנחות הנקמצות והתפגל משום שחשב על השיריים ודאי יש פסול גם בקומץ על אף שאין בו פיגול ועיין מל"מ.

⁵ שם הלכה ח

⁶ ועיין רש"י מנחות יד ע"א ד"ה הקומץ וז"ל: "ואי קשיא, פשיטא דקומץ לא מיחייבי עליה כרת משום פיגול דהא כי אכיל מיניה פקע ליה פיגוליה שהרי לא קרב המתיר. תריץ כגון שהוצת האור ברובו דחשיב כמאן דקרב כדאמרינן לקמן (דף כו ע"ב) קומץ מאימתי מתיר שיריים באכילה משהוצת האור ברובו". ועיין בתוספות זבחים מב ע"ב ד"ה הקומץ שכתבו "וקשה לפירושו דאי הוצת האור ברובו א"כ פקע פיגולו ממנו כדאמר עולא בגמ' (דף מג ע"א) דאם ירדו גמי יעלו והוא הדין אפילו מאכילה כדמשמע בכריתות פרק אמרו לו (דף יד ע"א ושם). וי"ל דמיירי שחציו העלה ע"ג מזבח וחציה לא העלה דעל ההוא דאארעא לא פקע פיגולו ממנו וחייב עליו אי לאו משום דהוא גופיה מתיר הוא וכו'. ומפרש ר"ת דמעמא דקומץ לאו משום דהוא מתיר אלא משום דלא שייך ביה הרצאה דאי אכלו ולא העלהו אם כן לא קרבו מתיריו, ואי העלה חציו פקע פיגולו מכוליה אפילו מההוא דאארעא. והא דקאמר בגמרא ומוציא אני את הקומץ בהדי הנהו דאין לו מתירין, כדי נסבה. וקשה, התינת קומץ אלא לבונה ומנחת כהנים תיפוק לי משום דאין בהם הרצאה, ועוד דגבי דם קאמר בפירוש משום מתיר והיכי משכחת לה דמחייב משום פיגול דאי אכיל ליה קודם שנעשה מתנות אם כן ליכא הרצאה, ואי מן הדם הנשאר במזרק לאחר שעשה מתנות ההוא לאו מתיר הוא, ואם מאותו שזרק על המזבח הא פקע פיגול ממנו. ושמא לא שייך למימר גבי דם פקע פיגולו כי אם גבי הקטרה דוקא שנעשה לחמו של מזבח. ותימה הוא אם לא יתחייב בשירי הדם משום פיגול הא יש להם מתירין, שהמתנות מתירות לשפיכות שיריים למזבח כמו שמתירות את האימורים. ושמא כמו מתחילה כל טיפה וטיפה ראויה לזריקה חשיב כוליה דם מתיר. ונראה לפרש, דהיינו טעמא דקומץ וכולהו דאי הוי בני חיובא הוי דינן משקדש בכלי וקידוש כלי היינו ההרצאה דידיה כיון דאינהו גופיהו מתיר אחד כדאמר לעיל (דף לד.) גבי טומאה יש לו מתירין משיקרבו מתירין אין לו מתירין משיקדש בכלי".

⁷ כדאיתא בזבחים מג ע"א.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ואע"ג שדברים⁸ שאין להם מתירין כגון בשר חטאות הנשרפות ומנחות הנשרפות⁹ אין חייבין עליהן משום פגול, חייבין עליהם משום אכילת טמא אחר שיקדשו בכלי שהוא מכשירן לאכילה האמורה בהם¹⁰. וכן המתירין עצמן כגון הקומץ והיין אע"פ שאין חייבין עליהם משום פגול, חייבין עליהן משום טמא, חוץ מן הדם שאין חייבין עליו משום טומאת הגוף לעולם אלא משום דבר אחר בלבד.

בין אם נטמא¹¹ הבשר קודם שיטמא גופו, ובין אם נטמא גופו קודם שיטמא הבשר, הואיל וקרבו המתירין ואחר כך אכל חייב כרת. וכן אם אכל מבשר חטאות הנשרפות והוא טמא אחר שנזרק דמם הרי זה חייב כרת.

אבל אם אכל¹² את הבשר קודם זריקת הדם או המנחה קודם שיקריב הקומץ והלבונה וכיו"ב, אינו לוקה משום טמא שאכל את הקדש. זה הכלל כל שיש לו מתירין אין חייבין עליו משום טמא עד שיקרבו מתיריו כהלכתן, וכל שאין לו מתירין כיון שקדש בכלי חייבין עליו משום טומאה.

ב. כאן בחטאות החיצונות כאן בחטאות הפנימיות... הואיל וכתוב ולקח ואי אתי קוף רמי להו אידיה בעי למישקל זימנא אחריתי... להכי לא כתיב וטבל דמשמע הכי ומשמע הכי

מה שהתבאר לעיל דף יג: שטבילת אצבע¹³ בדם החטאות הפנימיות מפגלת¹⁴, כיצד חשב בשעת טבילת אצבע בדם מחשבת הזמן, הרי זה

⁸ רמב"ם שם הי"ז וה"ח

⁹ כגון מנחת כהנים וכהן משיח ונסכים. (רש"י זבחים מה ע"ב ד"ה יש לו מתירים).

¹⁰ רש"י זבחים שם.

¹¹ שם וליקומי הלכות זבחים קו ע"א [סה ע"ב בדפו"י] בתורת הקדשים אות א

¹² רמב"ם שם הי"ז וה"ז

¹³ רמב"ם שם פרק יז הלכה ג

¹⁴ והיינו ע"כ שמחשב בכל טבילת אצבע להזות בפנים, שהרי אם יחשב על שפיכת שיריים או הקטרה אינו מפגל כיון שהוא הושב ממחשבת פנים לעבודת חוץ שאינו מפגל וכמבואר לקמן, ולפי"ז זהו הפיגול היחיד שייך בעבודת פנים שהרי בהזיית הדם לא שייך שיפגל שהרי אם יחשוב מהזיה אחת לחבירתה אינו פיגול שהרי הוא באותו עבודה, ואם חשב על עבודת חוץ אינו מפגל וא"כ ע"כ שאינו מפגל אלא בטבילת אצבע והושב על הזיית פנים. (ערוך השולחן העתיד שם סי' קנג סעי' י"א. ועיי"ש שכתב לחדש ששיך גם בהזיית כגון

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרה היומי

מסכת זבחים

כמחשב בשעת הזייה¹⁵. זהו בחטאות פנימיות שהם פר ושעיר של יום הכפורים ופרים הנשרפים ושעירים הנשרפים, שמוזה דמם בהיכל.

אבל בחטאות חיצוניות¹⁶ כלומר שדמם נזרק על מזבח החיצון למרות שצריך שיטבול הכהן אצבעו בדם ואם יבא קוף ויתן את הדם על אצבעו צריך לחזור ולטבול אצבעו בדם, מ"מ אין הטבילה נחשבת עבודה לפנל בה, בין אם חשב בעת הטבילה לזרוק או להקטיר למחר, בין אם חשב באר עבודות לטבול חוץ לזמנו.

דף יד:

ג. זר ואונן שיכור ובעל מום בקבלה בהולכה בזריקה פסול וכן יושב וכן שמאל

כבר התבאר במסכת יומא דף מט. שהזר¹⁷, בעל מום, האונן, השכור, היושב, מי שעבד בשמאלו, כל אלו פסולין לעבודה במקדש ואם עבדו חללו. ובכלל זה הולכת הדם שנאמר (ויקרא א פסוק ה) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבְּקָר לְפָנַי ה' וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אֶהְרֶן וְגו', מקבלה ואילך מצות כהונה, והולכת אברים למזבח¹⁸ שנאמר באיברים (שם פסוק יג) וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ זֶה הוֹלֵכַת אֵיבָרִים לִכְבֹּשׁ.

אם חישוב בשעת הזייה על הפרוכת להזות על מזבח הזהב חוץ לזמנו וכיו"ב, שאע"ג שכל ההזיות מעכבות זו את זו לענין פיגול לא חשיב ממתיר למתיר וצ"ע.

¹⁵ ועיין זבח תודה שדן מה הדין במחשב בעבודה אחרת לטבול אצבעו בדם למחר האם חשיב כמחשב להוליד למחר.

¹⁶ תורת הקדשים דף ה: אות ד

¹⁷ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ט הלכה טו ושם מנה כל הפסולין לעבודה שמונה עשר "ואלו הן: העובד ע"ז, הזר, בעל מום, הערל, הטמא, טבול יום, מחוסר כפורים, האונן, השכור, מחוסר בגדים, יתר בגדים, פרום בגדים, פרוע ראש, שלא רחץ ידים ורגלים, היושב, מי שיש בין ידו ובין הכלי דבר הוצץ, מי שיש בין רגלו ובין הארץ דבר הוצץ, מי שעבד בשמאלו, כל אלו פסולין לעבודה ואם עבדו חללו, חוץ מפרוע ראש וקרוע בגדים והשוחט לע"ז בשוגג, שאם עבדו עבודתן כשירה".

¹⁸ שם הלכה ו אך הולכת עצים למזבח כשירה בזרים, הולכת איברים היא שצריכה כהונה ולא הולכת עצים. וכן שחיטת הקדשים כשירה בזרים אפילו קדשי קדשים, בין קדשי יחיד בין קדשי צבור, וכן ההפשט והניתוח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

זר – אזהרת זרות¹⁹ ממה שנאמר (במדבר יח פסוק ד) וְזָר לֹא יִקְרַב אֵלֵיכֶם ו, אי זהו זר כל שאינו מזרע אהרן הזכרים שנאמר (ויקרא שם פסוק ח) וְעָרְכוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים, בני אהרן ולא בנות אהרן. לפיכך כל מי שאינו מזרע אהרן הזכרים, ועבד, עבודתו בביהמ"ק פסולה. אולם שחיטה הפשט ונתוח, בין בקרבן צבור או יחיד, וכמו כן הולכת עצים למזבח, והדלקת נרות, כשרות בזרים אפילו לכתחילה לרמב"ם, ולראב"ד הדלקת נרות רק בדיעבד כשר בזר. ולתוס' (קדושין עו:) לכתחילה לא ישחטו רק מיוחסין²⁰.

בעל מום – כל כהן שיש בו מום קבוע או מום עובר ולא עבר עדיין, לא יכנס למקדש מן המזבח ולפנים כלומר בין המזבח לאולם, וכן על המזבח עצמו לא יעלה²¹ ואם עבד במקדש²² פסל, וחילל עבודה, ולוקה אף על העבודה, שנאמר (שם כא פסוק יז) אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרַב מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לַמִּדּוֹ שֶׁאֲזַהְרָה זֶה שֶׁלֹּא יִקְרַב לַעֲבוּדָה. וי"א שאינו חייב מלקות אלא על עבודה תמה²³.

אונן – כל כהן שמת לו א' מז' הקרובים שחייב להתאבל עליהם, ביום המית' אף אחר הקבורה הרי הוא אונן דאורייתא, ואם עבד עבודתו פסולה. מלבד הכהן הגדול שמותר לעבוד כשהוא אונן, אבל בין כה"ג או כהן הדיוא אסור לאכול אז בקדשים, וגם כן אינו חולק כדי לאכול לערב. אולם בלילה שאחר יום המיתה אפילו לא נקבר המת עדיין או שכבר נקבר, וכמו כן בימים שאחר יום המיתה כשלא נקבר עדיין, הוא רק אונן מדרבנן, ואינו מקריב ואינו אוכל מדבריהם²⁴.

¹⁹ ויש גם חיוב מיתה בעבודת הזר ואינו חייב אלא על עבודה תמה לא על עבודה שיש אחריה עבודה, ואין הזר חייב מיתה אלא על ארבע עבודות בלבד, על הזריקה ועל ההקטרה ועל ניסוך המים בחג ועל ניסוך היין תמיד. שם הלכה ב

²⁰ חומר בקודש פ"א אות ב

²¹ רמב"ם ביאת המקדש פ"ו ה"א ומשנה למלך שם משנה למלך שם שעובר משום לאו דאך אל הפרוכת לא יבוא (ל"ת סט) ועיי"ש שהביא שדעת במגילת אסתר שלא נאסר משום לאו זה אלא רק כ"ב אמה שבין האולם והמזבח ובמזבח עצמו לא נאסר אבל מספר המצוות ל"ת סט שכתב "שהזהיר כהן בעל מום מהכנס להיכל בכללו. רוצה לומר המזבח ובין האולם והמזבח והאולם וההיכל" משמע שאף המזבח עצמו בכלל לאו זה

²² ועיי"ן זבחים מז ע"א שמוזהר גם שלא לעבוד בבמה ולכאורה גם שם מחלל עבודה

²³ כס"מ שם פרק ט הלכה י ומל"מ תמידין פרק ב הלכה י בדעת הרמב"ם. ועיי"ן ערוך השולחן העתיד הלכות ביאת מקדש סימן מה סעיף מז שביאר דעת הרמב"ם ע"פ מה ששנינו בת"כ בפרשה דמומין, דמרבח שם כל העבודות אף יציקות ובלילות וכו', ואומר שם: יכול יהיה חייב על כולן, ת"ל: לחם, מה לחם מיוחד שהוא משום עבודה יצאו אלו שאינן משום עבודה, עכ"ל. והבאנו זה לעיל ריש סי' מד ובארנו דהכוונה על עבודה שאינה מעכבא כפרה ע"ש, והרמב"ם יפרש דממעט בעבודות שאין הזר חייב עליהם מיתה.

²⁴ חומר בקודש שם מז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

השכור – כל כהן הכשר לעבודה²⁵ אם שתה יין²⁶ אסור לו להכנס מן המזבח ולפנים, ואם נכנס ועבד עבודתו פסולה וחייב מיתה בידי שמים²⁷ שנאמר ולא תמותו.

היושב – אין עבודה אלא מעומד שנאמר לעמוד לשרת²⁸. וכל העובד והוא יושב חילל ועבודתו פסולה ואינו לוקה, מפני שאזהרה שלו מכלל עשה היא. ואפי' לסמוך את עצמו אסור, אם שכשינטל הדבר שנסמך עליו יפול. אך אם עבד כך עבודתו כשירה²⁹.

שמאל – ואין עבודה אלא בימין³⁰, ואם עבד בשמאל פסולה ואינו לוקה³¹, קבל בימין ושמאל מסייעתו עבודתו כשירה, שהמסייע אין משגיחין עליו³².

ד. דעביד מעשה אצטנא

עוד התבאר שם שכל הזבחים³³ שקיבל דמם אחד מן הפסולין לעבודה, או שהוליך את הדם למזבח, או שזרקו למזבח כהלכתו, נפסל הזבח.

²⁵ לאפוקי חללים ובעלי מומים כדא" בתו"כ בסדר שמיני (אחר מכילתא דמלואים) פרשה א'. הר המוריה הלכות ביאת המקדש פרק א הלכה א

²⁶ רמב"ם שם פרק א הלכה א והוא ששתה רביעית יין חי בבת אחת מיין שעברו עליו מ' יום, אבל אם שתה פחות מרביעית יין, או שתה רביעית והפסיק בה, או מזגה במים, או ששתה יין מגיתו בתוך מ' אפילו יתר מרביעית פטור ואינו מחלל עבודה, ועיין אלה מצוות ל"ת עג שאם היה שכור משאר משקין המשכרין כל שנתבלבלה דעתו לוקה ואע"פ שאסור להכנס למקדש מ"מ אינו חייב מיתה, ואם עבד אע"ג שלוקה עבודתו כשרה שאין חייבין מיתה אלא על היין בשעת עבודה ואין מחלל עבודה אלא שכור מן הייןודעת הרמב"ן ושרשי" עה"ת שאין שכור משאר משקין אסור מן התורה אלא איסורו הוא מדברי חכמים

וכן כל אדם אפילו ישראל, אסור לכנוס מתחלת עזרת ישראל ולפנים כשהוא שתוי (והיינו כשיכול עדיין לדבר לפני המלך בלי נמנום וכעירובין סד). וכ"ש כשהוא שכור, או כשהוא פרוע ראש דרך ניוול, או קרוע בגדי, רק שאינו לוקה על זה. וכשלא גדל שערו כל כך דרך ניוול מותר לכנוס לעזרת ישראל. שתה רביעית יין, והיה בו מעט מים, או שאח"כ ישן מעט או הלך כדי מיל, כבר פג יינו, אז לרמב"ם מותר לעבוד, ולראב"ד אסור עד שיסור יינו מכל וכל. תפארת ישראל חומר בקודש פרק א אות טו

²⁷ חיוב מיתה בעבודה תמה כזר. משנה למלך שם פ"ט ה"י חזו"א קדשים מס' הוריות סי' טו ס"ק כג

²⁸ לפיכך אינו מקדש קידוש ידים ורגלים כשהוא יושב מפני שהוא כעבודה. רמב"ם שם פרק ה הלכה מז יז

²⁹ חומר בקודש שם כג

³⁰ ותו נלפע"ד דאף דכאיטר שעבד, ליכא לספוקי באיזה יד יעבוד, דהרי בל"ז עבודתו פסולה דבעל מום הוא; עכ"פ גם בשולט בב' ידיו, אף דקיי"ל כרבנן דאברותי הוא, דאתחזקת בשמאל כבכורות מה: אפ"ה גם הוא בעבד בשמאל עבודתו פסולה, דאע"ג שנתחזקה השמאל, לא נקראת ימין והרי כל מקום שנאמר יד ואצבע אינו רק מה שנקרא ימין זבחים כד. חומר בקודש שם כב

³¹ צ"ע מהא דכתב הרמב"ם בפרק ב' מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כ"ד האימורים ואברי העולות והקמצים וכו' בין בימין בין "בשמאל" הרי אלו כשרים עכ"ל, הרי הקמרת הקומץ דהוא אחד מד' עבודות במנחה כשר גם "בשמאל", והכא סתם דכל עבודה פסול בשמאל.

³² רמב"ם שם הלכה יח

³³ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה כז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

קיבל הכשר ונתן לפסול ולא הלך בו הפסול אלא עמד במקומו ולא קירב למזבח כלל אלא הושיבו בידו, או שהוליך הכהן עד המזבח והניחו ביד הזר³⁴, יחזיר לכשר, ואפילו לכתחילה מותר לעשות כן³⁵. אבל דם שהוליכו הפסול לעבודה והחזירו לכשר והוליכו, או שהוליכו הכהן תחילה והחזירו ונתנו לפסול והוליכו, הואיל והוליכו הפסול בין בתחילה בין בסוף נפסל הזבח. כמו שיבואר להלן דף טו. בעזרה"ת.

ה. שחיטת פרה בזר פסולה ואמר רב עלה אלעזר וחוקה כתיב בה

כבר התבאר במסכת יומא דף מב. ודרף מג: שלר' יוחנן³⁶ שם "לא מצינו שחיטה בזר פסולה", וכן להלכה פר כהן גדול של יום הכפורים³⁷, אף על פי שנאמר בו (ויקרא טז פסוק יא) וְהִקְרִיב אֶהְרֹן וְגו' וְשָׁחַט אֶת פֶּר הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר לוֹ, אם שחטו זר כשר³⁸, אף פרה אדומה ששחט הזר כשירה³⁹, שאין לך שחיטה פסולה בזר.

³⁴ ומיירי שלא הוליכו כלל, אלא מעשה איצטבא בלבד הוא דעבד. הר המוריה

³⁵ זבח תודה שם ד"ה דעביד

³⁶ ועי' ספרי חקת פסקא קב"ג שסתם ג"כ כדעת זו להכשר

³⁷ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה ב

³⁸ ואע"ג דשחיטה מעכבא כיון דלאו עבודה היא כשרה בזר ולכאורה קשה דא"כ הכי נמי בהגדרה כיון שכתב רבינו ז"ל דלאו עבודה היא אף על גב דמעכבא ליתכשרה בזר. וי"ל דשחיטה לא דמי להכא דהתם לאו עבודה כלל שנוהגת בחולין או בנשים ועבדים וכו' וכדפירשו שם התוס' ז"ל מה שאין כן בהגדרה דלא קרי לה שאינה עבודה אלא משום דאיכא מ"ד דכשרה בסגן וכדכתב רש"י ז"ל בפרק טרף בקלפי. לחם משנה הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ג הלכה ג

³⁹ בסוגיין אליבא דרב משני שאני פרה דקדשי בדק הבית היא ועיי"ש בפירש"י דבפרה ודאי לאו משום דעבודה הוא פסולה בזר דהא קדשי בדק הבית היא אלא גזירת הכתוב הוא דומיא דמראות נגעים עיין שם ואמנם הרמב"ם דס"ל דפרה קדשי מזבח היא כמ"ש פ"א מהל' פרה נדחה שינויא דהש"ס ועיין תוס' חולין דף י"ב ד"ה חטאת ולכך פסק הרמב"ם בפרה דלא כרב אבל בפרו [של כה"ג] פסק כרב ור' יוחנן וזה ברור. בית אל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

יש המסתפקים אם זר שוחט לכתחלה כבכל הקדשים⁴⁰. או דווקא בדיעבד. ויש שכתבו שאינו אלא כשר בדיעבד⁴¹.

י"א ששאר פסולי עבודה⁴² כגון נשים ועבדים, אינם כשרים אפילו דיעבד לשחיטת פרה אדומה, ומסתפקים האם כשרים בדיעבד לשחיטת פרו של כהן גדול. וי"א⁴³ שאשה כשרה לשחיטת פרה אדומה, ופרו של כהן גדול וכן השחיטה כשרה בלילה.

י"א ששאר פסולי עבודה⁴⁴ כגון נשים ועבדים, אינם כשרים אפילו דיעבד לשחיטת פרה אדומה⁴⁵, ומסתפקים האם כשרים בדיעבד לשחיטת פרו של כהן גדול. וי"א⁴⁶ שאשה כשרה לשחיטת פרה אדומה ופרו של כהן גדול וכן השחיטה כשרה בלילה.

ו. פרה דקדשי בדק הבית היא

כבר התבאר במסכת עבודה זרה דף כג: שכל המומין הפוסלין⁴⁷ בקדשים פוסלין בפרה שנאמר (במדבר יט פסוק ב) **אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם**⁴⁸, היתה יוצא

⁴⁰ וכן נ"ל עיקר, וראיה לזה מהא דפריך שם ביומא לשמואל דמכשיר בפרה מקרא דושחט אותה לפניו, ומתריץ שיהא זר שוחט ואלעזר רואה, הרי אומר דזר שוחט דמשמע להדיא אפילו לכתחלה, וממילא דה"ה בפרו של כה"ג. ותמיהני על הרמב"ם שלא כתב דין זה שיהא אלעזר רואה, דגם בהל' פרה אדומה לא הזכיר זה. ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכג סעיף ז - ח

⁴¹ החפץ חיים בלקוטי הלכות טו. - :

⁴² טמא לכאורה כשר בדיעבד שהרי הרמב"ם שם כתב על טמא "ואם עבר ושחט הזבח כשר, וכן פר כהן גדול של יום הכפורים" וכו'.

⁴³ החפץ חיים בלקוטי הלכות טו. אך עיין שם בעין משפט י שנשאר בצ"ע דילמא דינה בזה כשאר קדשים, שהרי חטאת קרייה רחמנא ואינה קדושת דמים.

⁴⁴ טמא לכאורה כשר בדיעבד שהרי הרמב"ם שם כתב על טמא "ואם עבר ושחט הזבח כשר, וכן פר כהן גדול של יום הכפורים" וכו'.

⁴⁵ דאמרינן להדיא בעמוד ב' אין לי אלא הזאה שאין כשירין באשה כבאיש, מניין לרבות שחיטתה וקבלת דמה וכו', ת"ל: תורה, הרי להדיא דאשה פסולה וממילא דגם עבד פסול כאשה. ערוה"ש העתיד שם

⁴⁶ החפץ חיים בלקוטי הלכות טו. אך עיין שם בעין משפט י שנשאר בצ"ע דילמא דינה בזה כשאר קדשים, שהרי חטאת קרייה רחמנא ואינה קדושת דמים.

⁴⁷ רמב"ם שם

⁴⁸ יש להסתפק אם מום עובר פוסל בפרה שהרי בקדשים הוצרכנו על מום עובר פסוק אחר, כדתניא בת"כ פ' אמור: אשר בו מום אין לי אלא בעל מום קבוע בעל מום עובר מניין, ת"ל: כל אשר בו מום לא תקריבו, ובפרה ליכא אלא חד קרא אשר אין בה מום, אפשר דאין מום עובר פוסל בה. ומ"מ נראה כיון דהתורה שיוותה לקדשים לעניין מומין גם מום עובר פוסל בה. וכן יש להסתפק אם מטיל מום בפרה עובר בלאו כבכל הקדשים, דדרשינן מכל מום לא יהיה בו שאפילו לגרום לו מום אסור כדאיתא בבכורות [ל"ד א], אם גם בפרה כן הוא או דילמא כיון דבפרה ליכא קרא להכי אינו עובר בלאו, וכן נלע"ד עיקר דאין זה כדבר שבגופו שנוגע לעניין הקרבתו ולא עדיפא מניזה והלב לאחר פדיונו. ועוד נלע"ד דהנה יש במומי קדשים שאינם מומין ומ"מ אין מקריבין אותן לפי שאינן מן המובחר והתורה אמרה מבחר נדריך כמבואר ברמב"ם פ"ב מאיסורי מזבח דין ח', דאין זה בפרה דבה לא כתיב מבחר נדריך, וגם מטעם חטאת קרייה רחמנא ליכא דחטאת אינה באה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

דופן או מחיר או אתנן או טרפה או שנרבעה פסולה, שכל הפוסלין את הקדשים למזבח פוסלין את הפרה ואף ע"פ שהיא כקדשי בדק הבית הואיל וקראה הכתוב (שם פסוק ט) חטאת⁴⁹.

ז. הולכת אברים לכבש דעבודה שאפשר לנטלה היא ופסולה בזר... הולכה בזר פסולה

קבלת הדם⁵⁰ והולכתו למזבח וזריקתו וכן הולכת אברים לכבש כל אחת מאלו אינה כשירה אלא בכהן הכשר לעבודה. וכבר התבאר לעיל דף יג. שמקבלת הדם ואילך מצות כהונה, שנאמר (ויקרא א פסוק ה) וְשַׁחַט אֶת בֶּן הַכֹּהֵן לְפָנַי ה' וְהִקְרִיבוּ בְנֵי אֶהְרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם, מקבלה ואילך מצות כהונה וכל הזבחים קיבול דמן בכלי שרת ביד כהן⁵¹.

ח. שחט ישראל וקבל הכהן נתנו לחבירו וחברו לחבירו... דניידי פורתא... קמ"ל ברוב עם הדרת מלך

בנדר, ועוד דבקרבות גופה פסק הרמב"ם שם בדדיעבד הקרבתן עולה, א"כ בפרה מותר גם לכתחלה. ערוך השולחן העתיד הלכות פרה אדומה סימן נד סעיף ד – ה
⁴⁹ ויש בזה שאלה דהא בכל מקום שאמרו דפרה קדשי בדק הבית היא אומר הש"ס על זה חטאת קרייה רחמנא, כלומר דדינה כחטאת, א"כ אכתי הך אשר אין בה מום מיותר כיון דדינה כחטאת. אמנם באמת מצינו דלכמה דברים אין דינה כקדשים, והיינו שאינה עושה תמורה כדאמרינן בתמורה [כ' ב] משום דקדשי בדק הבית היא. ובבכורות [כ"ה ב] אמרינן דאין בפרה איסור גיזה ועבודה לאחר שנפדית משום דקדשי בדק הבית היא, ולכאורה קשה הא חטאת קרייה רחמנא. אך התוס' בחולין [י"א. ד"ה חטאת] אסברו לה דמה שבגוף הפרה חטאת קרייה רחמנא ודינה כקדשים, אבל מה שאינו בגופה כמו תמורה או אחר פדייה לגיזה ועבודה קדשי בדק הבית היא ע"ש. מיהו עכ"פ לאו לכל מילי דינה כקדשים. ולפ"ז אלולי דכתיב אשר אין בה מום הייתי אומר דחטאת קרייה רחמנא רק בשעת עבודה, והיינו לעניין שלא לשמה או מחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו וכיוצא באלו, אבל קודם עבודתה קדשי בדק הבית היא ואין המום פוסל בה, והשתא שאמרה תורה דהמום פוסל בה וממילא דחטאת קרייה רחמנא גם לעניין מומין א"כ בע"כ צריך לחלק בין גופה ולא גופה, או לאחר פדייה דהוי כלאו גופה וכדברי התוס' שהבאנו. ערוך השולחן העתיד הלכות פרה אדומה סימן נד סעיף ב – ג

⁵⁰ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה כב

⁵¹ באתוון דאורייתא כלל יט' נסתפק אם כהנת הוי כזר, וע"ע מנ"ח מצוה שצ' דתלי לה בפלוגתת הרמב"ם והחינוך, ולכאורה הוא נמי פלוגתת הגירסאות בסוגיין. ובמאירי בסנהדרין על מתני' דף פא: דזר ששימש במקדש – כתב וז"ל ר"ל שאינו מזרע אהרן ומן הזכרים שבהם עכ"ל, ומשמע דאשה נמי בכלל זר, וכן נקט הטה"ק במסכתין ריש פרק שני ע"ש, וע"ע מקור ברוך ח"א סי' ב' ד"ה ועוד נראה לי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

כבר התבאר במסכת פסחים דף סד: שבשחיטת קרבן הפסח שחט⁵² השוחט ואפילו ישראל, וקיבל דוקא הכהן שמקבלה ואיל מצות כהונה, ונד ממקומו מעט ונותנו לחבירו שנד מעט ממקומו גם הוא וחבירו לחבירו שנד מעט ממקומו וכן כולם⁵³ כדי שיתעסקו רבים במצוה ועל ידי כך פָּרַב עִם הַדָּרַת מְלֶךְ⁵⁴, (משלי יד פסוק כח) עד שיגיע הדם אצל כהן הקרוב למזבח, שופכו שפיכה⁵⁵ אחת כנגד היסוד ומקבל מזרק אחד מלא ואחר כך מחזיר את הריקן, כדי שלא יעביר על המצוות.

ט. הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה

מארבע העבודות הנעשות בזבח היא הולכת הדם אחר קבלתו, והולכה שלא⁵⁶ ברגל אינה הולכה, לפיכך כהן⁵⁷ שקיבל את הדם ועמד במקומו וזרקו למזבח נפסל הזבח.

וכבר התבאר לעיל דף ד. שי"א שצריך הלוח ואפילו שוחט בעד המזבח אינו יכול לעמוד במקומו ולזרוק הדם אלא צריך להלך מעט, ולזרוק כדי לקיים מצות הולכה, ואם לא הוליך הדם ברגל אלא זרקו בלא הולכת רגל נפסל הזבח. וי"א⁵⁸ שאינו צריך, והולכה אפשר לבטלה, ואינו פסול אלא אם עמד ברחוק מהמזבח וזרקו משם.

⁵² רמב"ם ונו"כ שם יד

⁵³ שאם לא כן נפסל הזבח כמש"כ הרמב"ם בהלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה כג "והולכה שלא ברגל אינה הולכה, לפיכך כהן גדול שקיבל את הדם ועמד במקומו וזרקו למזבח נפסל הזבח". לחם משנה והר המוריה על פי הגמ' להלן וכ"כ בלקוטי הלכות ה. בתורת הקדשים צ. אולם י"א שמועיל אם הוליך הראשון או האחרון ברגל ואין צריך שכולם יעשו כן עיין מרה"מ (העלמא) וחסד לאברהם כאן. וערוה"ש העתיד פסולי המוקדשין קבד ו - ט

⁵⁴ ערוה"ש העתיד שם כא

⁵⁵ בפ' האשה (דף פ"ט) אמרינן דפסח בשפיכה דהיינו בנחת מן המזרק לקיר המזבח דנפקא לן בפ' ב"ש מתן דם דפסח מודם זבחיך ישפך. ואף על גב דבפ' תמיד נשחט (דף ס"ד) תנן זורקו זריקה אחת נגד היסוד פסק רבינו דהוי בשפיכה משום דבסוף פסחים (דף קכ"א) אמרינן דבין ר' ישמעאל ובין ר"ע סברי דדם פסח בשפיכה ובספרי פ' קרח אמרינן דר' יאשיהו ור' יצחק סברי דפסח ומעשר בשפיכה. כס"מ שם ה"ו

⁵⁶ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה כג

⁵⁷ בספרי רבינו הגרסא כהן גדול ועיין מעשה רקח ועוד אחרונים שכתבו שהוא ט"ס.

⁵⁸ במל"מ שם כתב להוכיח כן מתוס' בפ"ק דזבחים (דף י"ג) ד"ה אתה אומר כתבו דהולכה אפשר לבטלה וכן כתב רש"י ז"ל שם וכן כתבו התוס' בפ"ב דיומא (דף כ"ז) ד"ה והקריבו ובפ"ק דהגיגה (דף י"א), ועיין ערוך

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אולם לכו"ע אין צורך שכל ההולכה ממקום הקבלה עד שעת הזריקה, תהיה ברגל, אלא אם קבל ונתנו לחבירו בהושטת יד, וכן חבירו לחבירו כיון שיש קצת הלוך בין בתחלה בין בסוף, מספיק⁵⁹.

השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכד סעיף ו דכתב להוכיח שאף דעת הרמב"ם כן, וכן דייק במעשה רקח שם לדייק בדברי הרמב"ם.
⁵⁹ מ"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

